

«Հաստատված է»

ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ակադեմիայի օպերատիվ-
հետախուզական գործունեության և քրեագիտության ամբիոնի
31.08.2020թ-ի նիստում, արձանագրություն թիվ 1
ամբիոնի պետ, ոստիկանության գնդապետ Մ.Սեմերջյան

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ	Կրիմինալիստիկա
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ	
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	Հեռակա ուսուցում
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ	Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության և քրեագիտության ամբիոն E-mail: OHGKRIM@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Բ. Ալեքսանյան, Լ. Սարգսյան E-mail: benik1962@mail.ru, հեռ.091-35-83-13 E-mail: lusine.sardarian@gmail.com, հեռ. 095-05-05-43
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	3-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ	բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ	
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ	«Կրիմինալիստիկա» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 20 ժամ, որից 10 ժամ դասախոսություն, 4 ժամ սեմինար, 6 ժամ գործնական: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ և էսսեներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը երկու անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում առանց եզրափակիչ գնահատման:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ	Դասընթացը կառուցվում է «ՀՀ քրեական դատավարության իրավունք», «ՀՀ քրեական իրավունք» դասընթացների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	«Կրիմինալիստիկա» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են կրիմինալիստիկայի առարկան, համակարգը, մեթոդները, կրիմինալիստիկական նույնացումը և խմբային պատկանելիության պարզումը, կրիմինալիստիկական տեխնիկայի ընդհանուր դրույթները, կրիմինալիստիկական լուսանկարչությունը, մարդու արտաքին հատկանիշների կրիմինալիստիկական նույնացման հնարավորությունները, հետքերի կրիմինալիստիկական նշանակությունը և դասակարգումը:

ՆՊԱՏԱԿ ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ	Դասընթացի նպատակն է սովորողներին հաղորդել գիտելիքներ և ծնավորել կարողություններ՝ կրիմինալիստիկայի էության, խնդիրների, համակարգի, մեթոդների, կրիմինալիստիկական նույնացման տեսության, կրիմինալիստիկական տեխնիկայի ընդհանուր դրույթների, կրիմինալիստիկական լուսանկարչության հնարավորությունների, արտաքին հատկանիշներով անձի կրիմինալիստիկական նույնացման, հետքերի կրիմինալիստիկական հետազոտման վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրներն են՝ 1) ներկայացնել կրիմինալիստիկայի դերը հանցագործությունների դեմ պայքարում, 2) ուսումնասիրել կրիմինալիստիկական նույնացման նշանակությունը ապացույցների հավաքման, ստուգման և գնահատման գործընթացում, 3) ներկայացնել կրիմինալիստիկական լուսանկարչության համակարգը, խնդիրները, կիրառման հնարավորությունները, 4) ներկայացնել մարդու արտաքին հատկանիշների կրիմինալիստիկական նույնացման հնարավորությունները, 5) ուսումնասիրել հետքերի կրիմինալիստիկական նշանակությունը և դասակարգումը:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ <i>Կարողանա</i>	1) սահմանել և թվարկել կրիմինալիստիկայի հասկացությունը, համակարգը, մեթոդները 2) ներկայացնել կրիմինալիստիկական նույնացման նշանակությունը, օբյեկտները և դրանց նույնացման մեթոդիկան 3) ներկայացնել կրիմինալիստիկական լուսանկարչության համակարգը, խնդիրները, մեթոդները և մասնավոր հնարքները, 4) ներկայացնել մարդու արտաքին հատկանիշների տարրերը և «Բանավոր պատկեր» կազմելու մեթոդիկան, 5) ներկայացնել հետքերի հայտնաբերման, ամրագրման, զննության, վերցնելու և փաթեթավորման միջոցները, մեթոդներն ու հնարքները:
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ Հիմնական	1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգիրք 2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգիրք 3. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Ընդհանուր մաս. (3-րդ հրատարակություն, լրացումներով և փոփոխություններով) – Երևանի պետ. Համալս. – Եր.: Երևանի համալս. հրատ., 2004 – 416 էջ 4. Կրիմինալիստիկա: Բուհական դասագիրք /Լևոն Օհանյան. – 2-րդ հրատ.՝ փոփոխ. և լրաց. – ԵՊՀ հրատ., 2010. 512 էջ 5. Օհանյան Լևոն. Կրիմինալիստիկա: – Երևանի պետ. Համալս. – Եր.: Տիգրան Մեծ հրատ., 2004 – 504 էջ 6. Կրիմինալիստիկա: ՈՒս. Ձեռնարկ /Ա.Հ. Բախշինյան, Բ.Զ. Ալեքսանյան, Ս.Ա. Մարգարյան. – Եր.: Հեղինակային հրատարակություն, 2003. – 228 էջ 7. Криминалистика: учебник для бакалавров /Ю. В. Францифоров, А.Б. Смушкин, А.А. Рождествина. – 2-е изд., стер. – М.: Издательство <<Омега – Л>>, 2015 – 260 с. 8. Криминалистика: учебник / под общей ред. А.Г. Филиппова. – изд., перераб. и доп. – М.: Высшее образование. 2009. – 835 с.

	9. Криминалистика: учебник / под ред. А.Г. Филиппова. – М.: Высшее образование, Юрайт – Издат, 2009, – 441с 10. Криминалистика: учебник /Т.В. Аверьянова, Р.С. Белкин, Ю.Г. Корухов, Е.Р. Россинская. – 3-е изд., перереб. и доп. – М.: Норма, 2008. – 944с.: ил. 11. Криминалистика: Учебник для вузов /Под ред. заслуженного деятеля науки РФ, проф. Р.С. Белкина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2005. – 992с 12. Криминалистика. Конспект лекций. Сост. Н.Н. Смирнова. – СПб.: <<Лексикон>>, Агенство <<ВиТ – принт>>, 2002 – 192с 13. БАЕВ О.Я. Основы криминалистики: курс лекций, – М.: Экзамен, 2001. – 288с
Լրացուցիչ	1. Անձի նույնականացումը արտաքին հատկանիշներով: ՈՒՍ. Ձեռնարկ /S.S. Մանուկյան, Եր.: 2015 – 57 էջ 2. Ալեքսանյան Մ., Նախնական քննություն. Եր. 2002 – 770 էջ: 3. Ալեքսանյան Մ. Փորձաքննությունը քրեական դատավարությունում /Փորձաքննություն նշանակելը և կատարելը, հետազոտման համար նմուշներ ստանալը/- Եր.: Միվա-Պրես, 2009 4. Ա.Բ. Ավագյան, Ա.Գ. Հովսեփյան, Տ.Ռ. Պետրոսյան. <<Ռուս-հայերեն քրեագիտական համառոտ բառարան>>, Եր., <<այր-Քե>>. 1993թ. 5. Шашонова Т.Н. Следы человека на месте преступления, их роль в доказывании (биологический аспект). – М.: МосУ МВД России. Издательство <<Щит –М>>, 2009. – 153с 6. Портретная экспертиза: Учебно-практическое пособие /под ред. д.ю.н., проф. А.М. Зинина. – М.: Издательство <<Экзамен>>. издательство <<Право и закон>>, 2004, – 160с 7. Справочная книга криминалиста /Руководитель авторского коллектива и ответственный редактор –доктор юридических наук, профессор, Заслуженный деятель науки Российской Федерации Н.А.Селиванов.-М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА – ИНФРА – М), 2001 – 727с 8. Зинин А.М. Субъективный портрет. Курс лекций. – М.: Издательство <<Щит – М>>, 2012. – 136стр.

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐԸ ԵՎ ԿՇԻՌ	Ընթացիկ ստուգում հարց ու պատասխանի միջոցով		
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ	Գնահատման արդյունարար միավոր	Գնահատականը տառանշումով	
		Միջանկյալ գնահատման միավոր	
		Հարց 1	Հարց 2
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ	Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություն: Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերազանց», «Լավ», «Բավարար» և «Անբավարար» կամ «Ստուգված» կամ «Չստուգված»: Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե սովորողը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ		

	ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով: բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների: գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները: դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
այլ տեղեկություններ	
Ներկայություն	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի սովորողին: Սովորողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկնդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:
Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ	Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում սովորողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՇՈՒՄ

Թեմա 1 Կրիմինալիստիկայի առարկան, խնդիրները, համակարգը և մեթոդները: Կրիմինալիստիկական նույնացումը և խմբային պատկանելիության պարզումը: (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Կրիմինալիստիկայի առարկան, խնդիրները, համակարգը և մեթոդները: 2. Կրիմինալիստիկական նույնացման և խմբային պատկանելիության պարզման հասկացությունը և նշանակությունը: 3. Կրիմինալիստիկական նույնացման տեսակները և մեթոդիկան:	Հարցեր 1-3 անցկացվում է դասախոսություն՝ սովորողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 1-3 ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են գրականությանը:

Թեմա 2 Կրիմինալիստիկական տեխնիկայի ընդհանուր դրույթները: Կրիմինալիստիկական լուսանկարչություն: (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Կրիմինալիստիկական տեխնիկայի հասկացությունը, համակարգն ու բովանդակությունը: 2. Ապացույցների հայտնաբերման, ֆիքսման, վերցնելու, նախնական և փորձագիտական հետազոտման կրիմինալիստիկական տեխնիկայի միջոցները: Կրիմինալիստիկական լուսանկարչության հասկացությունը, նշանակությունը և համակարգը: 3. Օպերատիվ քննչական և փորձագիտական լուսանկարչության հիմնական մեթոդները և հնարավորությունները:	Հարցեր 1-3 դասախոսության ընթացքում բացատրվում են թեմայում ընդգրկված հարցերը: Հարցեր 1-3 ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են գրականությանը՝ տվյալ հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու համար: Հարց 3 գործնական պարապմունք կրիմինալիստիկական փորձակայանում:

Թեմա 3 Մարդու արտաքին պատկերի մասին կրիմինալիստիկական ուսմունքը (հաբիտուսկոպիա): (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Արտաքին հատկանիշներով անձի կրիմինալիստիկական նույնացման ընդհանուր դրույթները: 2. Մարդու արտաքին հատկանիշների նկարագրման համակարգը: 3. Մարդու արտաքին հատկանիշների մասին տեղեկությունների հավաքման մեթոդները և միջոցները:	Հարցեր 1-3 անցկացվում է դասախոսություն, ուղեկցվելով թեմատիկ ցուցադրություններով: Հարցեր 1-3 ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են հանձնարարված գրականությանը, վեր հանում խնդրահարույց հարցերը, որոնք քննարկվում են սեմինար պարապմունքի ժամանակ: Հարցեր 1-3 անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկում:

Թեմա 4 Հետքերի կրիմինալիստիկական հետազոտումը (դատական հետքաբանություն – տրաստլոգիա): (2 ժամ դասախոսություն, 4 ժամ գործնական)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Հետքերի հասկացությունը և կրիմինալիստիկական նշանակությունը: Հետքերի առաջացման մեխանիզմը և դասակարգումը: Դրանց հայտնաբերման, զննման, ֆիքսման և հետազոտման ընդհանուր կանոնները: 2. Մարդու կողմից թողնվող, տրանսպորտային միջոցների և ջարդող գործիքների հետքերը և դրանց կրիմինալիստիկական նշանակությունը:	Հարց 1 անցկացվում է դասախոսություն, ուղեկցվելով թեմատիկ ցուցադրություններով: Հարց 2 անցկացվում է դասախոսություն, ուղեկցվելով թեմատիկ ցուցադրություններով: Հարցեր 1-2 ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են հանձնարարված գրականությանը: Հարց 2 գործնական պարապմունք՝ անհրաժեշտ միջոցների և նյութերի օգնությամբ իրականացվում է մատնադրոշման գործընթացը: Հարց 2 գործնական պարապմունք՝ իրականացվում է ուտնահետքերից գիպսե ծեփապատճենի պատրաստում:
Թեմա 5 Կենսաբանական ծագման հետքերը կրիմինալիստիկայում: Միկրոմասնիկները որպես կրիմինալիստիկական ինֆորմացիայի կրիչներ: (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
3. Արյան, թքի հետքերը և մազերը: 4. Միկրոմասնիկների ընդհանուր բնութագիրը: 5. Միկրոմասնիկների հայտնաբերման, ամրագրման, փաթեթավորման և վերցնելու ընդհանուր կանոնները: 6. Հանցագործությունների որոշ տեսակների համար բնորոշ միկրոմասնիկների առավել տիպային զուգակցությունները:	Հարցեր 1-6 անցկացվում է դասախոսություն, ուղեկցվելով թեմատիկ ցուցադրություններով: Հարցեր 1-6 ինքնուրույն աշխատանք. սովորողները ծանոթանում են հանձնարարված գրականությանը, վեր հանում խնդրահարույց հարցերը, որոնք քննարկվում են սեմինար պարապմունքի ժամանակ: Հարցեր 1-6 անցկացվում է սեմինար պարապմունք՝ խմբային քննարկում: